

perfil

Lluís Albert i Rivas, nascut a Barcelona el 14 de juny de 1923, acaba de complir els noranta anys i està pletòric de facultats. A l'Escala, població de la qual va ser nomenat Fill Adoptiu el 2 de setembre de 1998 —un dels fets que recorda amb més il·lusió de la seva vida—, ja es van iniciar una sèrie d'actes commemoratius el dia 23 d'abril passat, diada de sant Jordi, amb una conferència sobre la vida i obra del músic i, el 16 de juny, amb un magne concert, i hi haurà altres manifestacions diverses al llarg de l'any.

Lluís Albert, *noranta anys sense aturador*

JOAN DOMÈNECH > TEXT

JUDIT PUJADÓ > FOTOS

Parlar de Lluís Albert és parlar d'un home vital, enèrgic, incansable, apassionat, un punt nerviós, amant de la feina ben feta, polifacètic, que, com diem en el títol, no té aturador. Va néixer en una família benestant amb propietats a l'Escala i a Verges. El seu avi patern, Lluís Albert i Paradedà (Verges, 1843 – l'Escala, 1890) fou un polític federal una mica romàntic, idealista i arrauxat —i per això s'hagué d'exiliar alguna vegada—, amb carisma de líder, alcalde de l'Escala i diputat, i té un passeig dedicat i tot. La seva tia fou ni més ni menys que Caterina Albert i Paradís (1873-1966), més coneguda amb el pseudònim de Víctor Català, l'exímia autora de *Solitud*, entre altres obres, pintora, recopiladora de rondalles i cançons i elements diversos de la cultura popular, i col·leccionista, que també té una plaça dedicada.

Haver nascut entre gent destacada deu imprimir caràcter, com dèiem abans dels sagraments, però també pot ofegar una mica si no es té també una personalitat acusada. Lluís Albert i Rivas disposa, però, del seu carisma especial, i ha pogut emergir per mèrits propis entre tanta història i tant de prestigi familiar. Es considera un empordanès de soca-rel —viu a l'Escala

des de la seva jubilació— i pot ser que les seves actituds estiguin també condicionades una mica per la tramuntana. De fet, els Albert, que vivien a Barcelona com altra gent burgesa ben situada, no volien perdre mai la seva condició d'escalencs i empordanesos i, a l'hora de tenir les criatures, anaven a l'Escala perquè la llevadora del poble assistís la futura mare. Quan li tocà el torn a en Lluís, aquesta dona ja era força gran, i la família Albert dubtà de la seguretat que oferia. Per això Lluís Albert va néixer a Barcelona, cosa que justificà que fos batejat a la catedral. No tothom ho pot dir. Qui sap si les primeres campanades que va sentir van influir en la seva posterior música religiosa.

Un músic complet

Educat a la Ciutat Comtal, fou alumne de la Mútua Escolar Blanquerna i de les Escoles Pies. En la primera, l'introduí en la música el mestre Joan Llongueres, i en la segona formà part de l'Escolania. Tenia 13 anys quan esclatà la Guerra Civil. Es trobava a l'Escala, estiuant, i recorda encara la terrible imatge

Parlar de Lluís Albert és parlar d'un home vital, enèrgic, incansable, apassionat, un punt nerviós, amant de la feina ben feta...

ARXIU LLUÍS ALBERT

>> **Lluís Albert, amb la tia Caterina (Victor Català) quan ella va fer 90 anys (1959).**

de veure cremar el retaule de l'església parroquial. Com que formava part d'una família benestant, acabat l'estiu cregueren més adequat retornar a Barcelona, on eren menys observables. De fet, a l'Escala els van expropiar algunes propietats. A la ciutat, seguí l'aprenentatge musical amb el mestre Miquel Francolí i, el 23 de juny de 1940, als 17 anys, donà el seu primer concert de piano, entre els companys de l'escola, interpretant Schubert i Beumont.

El pare volia que estudiés una carrera sòlida. La música era vista com una activitat artística, però bohèmia i insegura. Lluís Albert, a l'hora de triar, s'inclinà pels estudis musicals i els va portar a terme amb els mestres Cassià Casademont i Francesc Montserrat. Va revalidar-los al Conservatori Superior de Música del Liceu, on va obtenir el diploma oficial de mestre de composició, el primer que atorgava el Conservatori en aquesta categoria.

L'any 1944 va ingressar a l'Orfeó Laudate, de Barcelona, en el qual, entre les sopranos, que dirigia en els assajos, s'enamorà de Montserrat Puig-serra. S'hi casà el 22 de juny de 1951. Tota la música de la cerimònia religiosa fou composta expressament pel mateix nuvi. També en aquella època, atret per la cultura popular, volgué conèixer a fons el món dels ballets i s'integrà a l'Esbart Català de Dansaires. Amb l'experiència adquirida l'any 1948 fundà l'Esbart Escalenc de Dansaires. Més tard, el 1976, va col·laborar també, sobretot musicalment, a la creació d'un altre esbart escalenc: La Farandola.

El 1950 ingressà com a professor de música a les Escoles Laietània, i hi estigué fins a 1988. El 1951 creà, a més, la seva pròpia acadèmia i practicà amb èxit la modalitat de l'ensenyament per correspondència.

El 1953 es féu famós pel llibre *Contra la falsa sardana*, un estudi documentat en el qual demostra que la sardana s'hauria de ballar sempre —curts inclosos— amb els braços enlaire. Albert ha escrit moltíssims articles sobre la sardana, els seus autors, les composicions antigues, etc., de manera que la seva faceta de musicòleg i publicista també és ben coneguda i apreciada.

L'any 1959 entrà a formar part de l'Orquestra Simfònica Estela, en la qual també actuà sovint de subdirector, com a instrumentista d'oboè. Al cap de vint anys va passar a ser-hi intèrpret de viola. També durant la dècada dels cinquanta es va integrar a la cobla La Principal Barcelonina com a instrumentista de tenora. Lluís Albert, doncs, ha dominat tota una sèrie d'instruments: des del piano, amb el qual ha acompanyat moltíssimes actuacions de cantants, a l'oboè, la tenora i la viola, com ja hem vist, passant per la flauta de bec —a les Escoles Laietània arribà a formar una orquestra juvenil d'unes quaranta flautes—, la guitarra, l'orgue, l'acordió i encara potser algun altre. «No he excel·lit en cap —assegura ell modestament— però m'ha agradat saber de cada instrument, perquè aquest coneixement et permet ser més exigent a l'hora de dirigir les orquestres». Això, Albert ho ha fet molt sovint. En algunes ocasions va ser el director de l'Orquestra Amics dels Clàssics, però la nineta dels seus ulls fou l'Orquestra de Cambra de Girona, patrocinada per la Diputació. Hi estigué al davant des de novembre de 1982 al 23 de febrer de 1996, amb un total de 289 actuacions, i tingué el mèrit de pensar cada vegada el lloc on actuava per treure de l'oblit compositors locals de vàlua dels quals es tocava poca música. La seva labor, només en aquest sentit, ja fou exemplar.

El 1953 es féu famós pel llibre *Contra la falsa sardana*, un estudi documentat en el qual demostra que la sardana s'hauria de ballar sempre amb els braços enlaire

També tingué un paper preponderant en la tasca de la Coral Emporium de l'Escala. Hi va fer de pianista acompanyant, comentarista, presentador, arranjador, autor d'estrenes, adaptador i harmonitzador i un llarg etcètera.

La seva obra musical com a compositor és valuosa. Ha escrit gairebé un centenar de sardanes des de la primera, que va ser *Record d'estiu* (escrita el 1949). Entre altres, podem recordar *Garretiana* (1950), dedicada al músic de Sant Feliu; *Recordant en Morera* (1952); *Catalunya et plora* (dedicada al seu mestre Joan Llongueres) i *Et recordem* (dedicada a Pau Casals), ambdues de 1953; *Placidesa* (1954), una de les seves obres més populars; *Dolç capvespre*, proclamada la sardana més popular el Dia Universal de la Sardana de 1961; *Sortint de concert* (1965), inspirada en el concert de violí opus 61 de Beethoven, que acabava de sentir en una audició del Palau de la Música; *Cant a l'Escala* (1976), basada en una melodia que li va venir al cap quan anava assegut damunt una pila de garbes de blat en el remolc d'un tractor, de camí a la farinera de Castelló d'Empúries; *Cançons de la padrina* (1992), basada en una de les melodies antigues que li cantava la tia Caterina; *Verdagueriana*, dedicada a Jacint Verdaguer i estrenada a la mare de Déu del Mont l'any 2001; *Lloret, 1.000 anys* (2002), sardana dedicada al mil·lenari de Lloret i que fou ballada amb una immensa anella que arribà de cap a cap de la platja central de la vila marinera; *Cant a la tramuntana* (2008), etc.

Albert, però, a més de les sardanes, que ell mateix defineix com a sentimentals i melòdiques, ha escrit obres de gran volada, com ara la *Rapsòdia empordanesa* (n. 1 i 2, de 1957 i 1959, respectivament); el *Concert en sol menor per a piano i orquestra* (1959), la seva obra preferida, coneguda també com a *Concert de la Costa Brava*; la *Suite Clàssica Catalana en sol*

major (1960), la *Fuga i Fantasia* (1960), el *Concert de violí en sol major* (1982), *l'Oratori dels Profetes* (1987), el *Retaule medieval* (1993), *l'Himne de la mostra de pessebres* (Olot, 1996), el *Concert per a tenora i orgue* (1998), el *Contrapàs llarg de l'Empordà i ballets populars* (1999), l'auto sacramental *Rescat de les cent donzelles* (1990), etc. Ha escrit també molta música religiosa —alguns goigs entre d'altres peces—, noves versions de sardanes de Pep Ventura, la transcripció per a cobla de la barcarola *Mallorca*, d'Isaac Albéniz, etc.

També ha escrit un *Cançoner de l'Empordà*, en què ret culte a les antigues cançons, però també va escriure'n de noves, de caire ballable, dins del corrent de la nova cançó dels anys seixanta. Són títols seus *L'home del temps*, *El vent té el teu perfum*, *Et diré mar blau...* També ha compost i arranjat havaneres.

La seva obra pedagògica es va completar l'any 2000 amb l'edició del seu *Nou tractat pràctic d'instrumentació per a cobla*.

Gràcies a Lluís Albert s'ha salvat tota l'obra literària i epistolar de la seva tia, a la qual ha dedicat un petit museu-arxiu al costat de casa seva mateix, a l'anomenat Clos del Pastor.

Els homenatges tributats a Lluís Albert han estat innombrables al llarg i ample de la nostra geografia. L'Obra del Ballet Popular li atorgà la Medalla al Mèrit Musical l'any 1992. Té la Medalla d'Honor de la Vila de l'Escala i el premi Indiketa del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

I segueix escrivint, component i, si cal, dirigint, amb una energia envejable. En el darrer homenatge que li oferí l'Ajuntament de l'Escala va confessar que era un privilegiat per haver rebut en vida tants reconeixements. Que segueixi així per molts anys.

Joan Domènech i Moner és estudiós de la sardana.

Gràcies a Lluís Albert s'ha salvat tota l'obra literària i epistolar de la seva tia, a la qual ha dedicat un petit museu-arxiu a l'anomenat Clos del Pastor